

МОДУЛ М8.3 – Изборни предмет, 3 ЕСПБ
3. семестар мастер академских студија, 2011/12

План рада

Назив предмета: АРХИТЕКТИ И ГРАЂАНСКЕ ИНИЦИЈАТИВЕ ЗА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ Едукативно-еколошки комплекс у Крушевцу
Година студија: 3. семестар дипломских академских студија - мастер, 2011/12
Број кредита: 3 ЕСПБ
Термини одржавања наставе: Према распореду за јесењи семестар 2011/12
Термин одржавања испита (предаја и одбрана графичког и семинарских радова): Према терминском плану за јесењи семестар 2011/12
Термини одржавања колоквијума: 1. колквијум: 5. недеља - 12.10.2011. 2. колоквијум: 12. недеља - 30.11.2011.

Наставник: Доц мр Ксенија Лаловић
Сарадници у настави: Асс мр Данијела Миловановић Родић
Број кабинета: Доц мр Ксенија Лаловић: 011 Асс мр Данијела Миловановић Родић: 305
Време за консултације са студентима (једном недељно два сата): Доц мр Ксенија Лаловић: биће накнадно дефинисано Асс мр Данијела Миловановић Родић: биће накнадно дефинисано
Телефон: 011 321 87 68 Е-маил: Доц мр Ксенија Лаловић: ksenija.lalovic@gmail.com Асс мр Данијела Миловановић Родић: danstev@afrodita.rcub.bg.ac.rs
www адреса:

Посебни критеријуми за пријем студената: Просечна оцена досадашњег студирања.

Циљеви и приступ настави:

Основни циљ предмета је истраживање феномена грађанских иницијатива за побољшање квалитета живота локалних заједница, које за последицу имају акције и интервенције у физичком простору. Грађанске иницијативе представљају мрежу људи који деле слична вредносна опредељења, животне стилове или проблеме, који су успоставили неку врсту партнерства ради остваривања својих интереса, и који то чине на активан и организован начин.

Грађанске иницијативе представљају реакцију на стање/дешавања у друштву и поседују велики потенцијал за креативно делање у сложеном и несигурном окружењу. Укључујући оне којих се проблем тиче и оне који желе да делају могу бити значајан генератор промена у друштву. Представљају мрежу

дистрибуираних знања, идеја и ресурса у којој су релације између елемената битније од сваког појединачног елемента понаособ чиме се повећава њихов укупни потенцијал за ефективно и ефикасно постизање одрживих решења.

Циљ овог предмета је разумевање феномена грађанских иницијатива, стицање знања о њиховом потенцијалу за остваривање одрживих решења различитих развојних проблема, разумевање повезаности професије урбаниста и архитеката и овог феномена, као и стицање практичних професионалних вештина комуникације и колаборације архитеката у оквиру пројеката грађанских иницијатива.

Садржај наставе:

Рад на предмету се одвија на два паралелна, међусобно повезана истраживачка "колосека":

- Теоријско-стручни ниво: упознавање са основама развојних концепата који подстичу и укључују овакве врсте иницијатива са једне стране, и истраживање и анализа добрих примера праксе, са друге. Захваљујући сазнањима стеченим на овом "колосеку" истраживања студенти ће бити оспособљени за промишљање и генерисање препорука за укључивање грађанских иницијатива у систем управљања просторним (укупним) развојем на изабраном нивоу .
- Стручно-апликативни ниво: истраживање и студија случаја конкретне грађанске иницијативе из контекста Србије и трагање за урбанистичко-архитектонским решењима која на најбољи начин подржавају остварење њених циљева.

Истраживачко решење за конкретан задати случај ће се креирати корз континуирани интерактивни процес сарадње са представницима грађанске иницијативе и локалне заједнице, али и са експертима различитих профила и осталим релевантним актерима. Захваљујући овом процесу студенти ће бити у прилици да кроз лично искуство истражују концепт одрживог развоја, практикују интегралан и колаборативни приступ планирању и пројективању и унапреде вештине комуникације и преговарања.

Најбоље решење/а ће представљати основ за израду пројектне документације за задати случај. Студенти-аутори изабраног решења ће бити укључени у процес његове израде. У оцени квалитета истраживања/пројекта ће, поред предметног наставника и сарадника, учествовати и представници конкретне локалне иницијативе.

Метод извођења наставе:

Настава ће се одвијати кроз комбинацију више разноврсних облика рада: предавања ех-катедра и интерактивне групне радионице где ће студенти примењивати методе анализе случајева, израде индивидуалних и групних идејних решења , методе добре комуникације и презентације.

Термински план извођења наставе		
нед	Наслови јединица	Опис тематских јединица
01	Увођење у феномен	Уводно предавање, упознавање са задатком и конкретним случајем из Крушевца Додела задатака за самостални истраживачки рад
02	Грађанске иницијативе за одрживи развој	Друштвене мреже, социјални капитал и локални развој Тематско гостујуће предавања и дискусија
03		Архитекти и урбанисти и грађанске иницијативе Тематско гостујуће предавања и дискусија
04		Принципи архитектонског и урбаног дизајна за одрживост Тематско гостујуће предавања и дискусија
05	Колоквијум: 1.	Презентација прикупљеног истраживачког материјала - студије добрих примера
06	Студија случаја – истраживање	Истраживање и израда програмско-просторног концепта и урбанистичка поставка решења
07		

08	просторних захтева и могућности	
09	Студија случаја – истраживање архитектонских склопова и приступа	Истраживање и израда архитектонских идејних решења примерених датом случају
10		
11		
12	2. Колоквијум:	Презентација и дискусија идејних урбанистичко-архитектоснких решења
13		Финализација истраживачког елабората
14		Дискусија истраживачких резултата и формулисање закључака

Обавезна литература:

Пушић, Љ. (2001): Održivi grad : ka jednoj sociologiji okruženja, Beograd S. Mašić

Фишер, Ф. (2004): Изградња остова између грађана и локалних власти у циљу ефикаснијег заједничког рада кроз партиципативно планирање, Ниш: Ресурс центар

Остала литература према тематским јединицама које се обрађују на предмету биће обезбеђена од стране наставника у току рада.

Препоручена литература:

Бајић-Брковић, М. (ур)(2009): Иновација и креативни простори у одрживим градовима, Поповац: Холцим

Бајић Брковић, М (ур)(2010): Креативне стратегије за одрживи развој градова у Србији, Београд : Архитектонски факултет

Вотсон, Џон Б. (2011): Иницијатива и смелост: први услови напретка, Београд : Партенон

Група аутора (2004): Планирање развоја локалне заједнице, Београд: Асоцијација просторних планера Србије, Институт за просторно планирање Географског факултета

Одрживи развој Србије: наша заједничка будућност: национална стратегија одрживог развоја, Београд:

Министарство за науку и технолошки развој, Кабинет потпредседника Владе за европске интеграције (2009)

Петовар, К. (2003): Наши градови између државе и грађанина: урбана социологија, Београд : Географски факултет, Архитектонски факултет, ИАУС

Начин полагања испита (садржај пројекта и семинарског рада):

Испит се полаже писмено кроз израду семинарског рада који ће садржати три истраживачка дела сагласно структури наставних јединица. Детаљан обим и структура семинарског елабората биће дата на почетнку наставе.

Критеријуми оцењивања:

Рад студената ће бити вреднован на основу активног учешћа у настави и на основу резултата рада у току семестра, који ће се вредновати кроз два колоквијума. Колоквијуми се полажу писмено, предајом истраживачког елабората и усменом одбраном. Семинарски рад се предаје по завршетку активне наставе и оцењиваће се на основу доследно спроведене задате методологије истраживања и квантитета и квалитета остварених истраживачких резултата.

Оцењивање:

У структури укупне оцене студента на предмету предиспитне обавезе учествују са 50 поена, а испитне оцене са 25 поена за писани елаборат и 25 поена за пројекат.

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
Активност у току предавања	10	Пројекат	25
Колоквијуми	2x20	Усмена одбрана пројекта	-
		Писани део елабората	25

Услови предаје после заказаног рока: из статута АФ
Статутарне одговорности и права студената: из статута АФ